

شیوه نامه
برگزاری انتخابات ۱۴۰۰
در شعب اخذ رأی

تهیه و تدوین:

کارگروه مشترک انتخابات ۱۴۰۰

اردیبهشت ۱۴۰۰

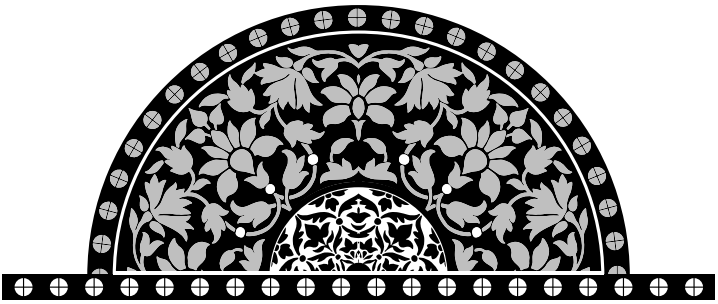
ستاد انتخابات کشور

شیوه نامه
برگزاری انتخابات ۱۴۰۰
در شعب اخذ رأی

فهرست

پیشگفتار ۵

فصل اول آشنایی با دست اندرکاران شعب اخذ رأی ۷

آشنایی با دست‌اندرکاران شعب اخذ رأی ۸
الف- عواملی که حضورشان به صورت ثابت در شعبه الزامی است ۸
ب- سایر عواملی که م یتوانند به صورت ثابت در شعبه حضور داشته باشند ۹
ج- عواملی که می‌توانند جهت بازرسی و سرکشی به شعبه مراجعه نمایند ۱۰
رأی دهندگان ۱۲

فصل دوم ۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی ۱۴

اهم اقدامات ۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی ۱۵
شرح مختصری از اقدامات عوامل شعبه –۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی ۱۶

فصل سوم یک ساعت قبل از شروع اخذ رأی ۱۸

اهم اقدامات یک ساعت قبل از شروع اخذ رأی ۱۹
شرح مختصری از اقدامات عوامل شعبه - یک ساعت قبل از اخذ رأی ۲۰
جرائم و تخلفاتی که در این مقطع زمانی امکان دارد اتفاق بیفتد ۳۳

فصل چهارم حین اخذ رأی ۳۶

اهم اقدامات حین اخذ رأی ۳۷
شرح مختصری از اقدامات عوامل شعبه –حین اخذ رأی ۳۸
فرآیند اول : بررسی شناسنامه و شماره ملی ۴۱
فرآیند دوم : استعلام از دستگاه احراز ۴۲
فرآیند سوم : ثبت نام و صدور برگ رأی ۴۸
فرآیند چهارم : صندوق اخذ رأی و استرداد شناسنامه ۴۹
جرائم و تخلفاتی که در این مقطع زمانی ممکن است اتفاق بیفتد ۵۰

فصل پنجم قرائت و شمارش آرا ۵۱

اهم اقدامات قرائت و شمارش آرا ۵۲
شرح مختصری از اقدامات عوامل شعبه –قرائت و شمارش آرا ۵۳
جرائم و تخلفاتی که در این مقطع زمانی ممکن است اتفاق بیفتد ۶۴

پیشگفتار

بر اساسِ بسیاری از اصول قانون اساسی، «مشارکت مردم در تعیین سرنوشت خود» و به صورت مشخص «انتخابات» از جایگاهی ممتاز و بنیادین در نظام مقدس جمهوری اسلامی برخوردار است.

نظامی که به «مدد الهی» و «برکتِ مجاهدات ملت شهیدپرور ایران» با رهبری داهیانه پیشوایان انقلاب به عنوان «امانتی گران‌بها» به دست نسل حاضر رسید و اکنون در طلیعه قرن پانزدهم هجری شمسی در «پنجمین دهه از حیات طیبه خود» با حضور حداکثری ملت در عرصه‌های مختلف از جمله «انتخابات»، همچنان به رشد و بالندگی ادامه داده و در مسیر «عدالت و پیشرفت» گام برمی‌دارد. از اصلی‌ترین عوامل استمرار این حضور حماسی و فداکارانه مردمی؛ برگزاری انتخابات متعدد در سایه قانون‌گرایی و تعامل مسئولین از جمله «ناظران»، «مجریان» و «حافظان امنیت» انتخابات، مطابق با سیاست‌های کلی نظام، ابلاغی از سویِ رهبر معظم انقلاب خواهد بود.

سیاست‌هایی که «پیشگیری از جرایم انتخاباتی، جلب مشارکت حداکثری، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین به منظور اخذ و شمارش آراء و اعلام نتایج، پاسداری از آزادی و سلامت انتخابات و نیز رعایت کامل بی‌طرفی از سوی مجریان و ناظران انتخابات» را پیش روی مسئولین به عنوان فصل الخطاب قرار می‌دهد. هرچند بسیاری از قوانین موجود، وظایف و تکالیفِ دست‌اندرکاران را در تحقق این سیاست‌ها مشخص کرده است اما تجربه نشان می‌دهد علی‌رغم وجود قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های کاربردی، بسیاری از مسئولین در موعد انتخابات به دلیل برداشت‌های متفاوت و بعضاً متناقض از مقررات نامبرده،

دچار سردرگمی و اختلاف نظر می‌شوند که همین امر تنظیم دستورالعمل و شیوه‌نامه‌ای واحد را ناگزیر می‌سازد.

در ۲۸ خرداد ۱۴۰۰ با برگزاری همزمان انتخابات سرنوشت‌ساز سیزدهمین دوره ریاست جمهوری، ششمین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا، دومین میاندوره‌ای پنجمین دوره مجلس خبرگان رهبری و اولین میاندوره‌ای یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی که از آن به اختصار با عنوان «انتخاب ۱۴۰۰» یاد می‌کنیم، بار دیگر مجال خدمتگزاری مسئولین و دست‌اندرکاران انتخابات فراهم آمده است، امید آن می‌رود با بهره‌گیری از تجربیات گذشته و تشریک مساعی نهاد ناظر و مجری انتخابات، این مهم با تدوین «شیوه نامه برگزاری انتخابات ۱۴۰۰ در شعب اخذ رأی» تحقق یابد.

تمامی تلاش‌ها در تنظیم شیوه‌نامه حاضر که مبتنی بر قانون، آیین نامه، قواعد حقوقی حاکم بر انتخابات، رویه‌های اجرایی و دستورالعمل‌های ابلاغی می‌باشد، بر این قرار گرفته است تا مشکلاتی که ممکن است در روز اخذ رأی به وجود آید، مرتفع گردد.

یادآور می‌گردد این شیوه نامه به تأیید «کارگروهی مشترک» متشکل از نمایندگان «وزارت کشور»، «هیأت مرکزی نظارت»، «هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراها»، «هیأت مرکزی بازرسی انتخابات» و «نیروی انتظامی» رسیده است. موارد مغفول مانده یا مواردی که بعد از چاپ توافق شود، با امضای مشترک به هیأت‌های اجرایی و نظارت ابلاغ خواهد شد. دستورالعمل مربوط به انتخابات الکترونیکی شوراها، به صورت جداگانه به حوزه‌های انتخابیه مربوطه ارسال می‌گردد.

از خدای متعال توفیق روزافزون همه دست اندرکاران امر انتخابات را خواستاریم و رجاء واثق داریم که با توکل به ذات اقدس الهی و توسل به حضرات معصومین سلام الله علیهم اجمعین در اجرای فرامین و منویات امام خامنه‌ای مدظله العالی موفقیت روزافزون و مداوم خدمتگزاران نظام اسلامی حاصل شود.

کارگروه مشترک انتخابات ۱۴۰۰

۱

فصل اول

آشنایی با دست اندرکاران شعب اخذ رأی

آشنایی با دست اندرکاران شعب اخذ رأی[۱]

الف- عواملی که حضورشان به صورت ثابت در شعبه الزامی است:

۱- اعضای شعبه [عوامل اجرایی]:

پنج (یا **هفت**) نفر از معتمدین محل که دارای سواد خواندن و نوشتن هستند و توسط هیأت اجرایی شهرستان یا بخش جهت صدور حکم به فرماندار یا بخشدار معرفی می‌شوند. این افراد از بین خود یک نفر **رئیس**، یک نفر **نایب رئیس** و سه (یا پنج) نفر **منشی** انتخاب می‌نمایند. اجرای کامل این شیوه نامه بر عهده‌ی این افراد است.

۲- نماینده فرماندار یا بخشدار:

یک نفر نماینده مستقیماً از طرف فرماندار یا بخشدار برای هر یک از شعب انتخاب می‌شود. **مدیریت** اجرایی شعبه و پیگیری تذکرات ارائه شده از سوی نمایندگان هیأت‌های نظارت و بازرسین جهت رفع نواقص، مشکلات و پاسخگویی مناسب به آنها از وظایف وی می‌باشد.

۳- نمایندگان هیأت نظارت شورای نگهبان:

اشخاصی که از سوی هیأت‌های نظارت منصوب شورای نگهبان، وظیفه نظارت بر فرآیند انتخابات ریاست جمهوری (و انتخابات میاندوره‌ای مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی) را بر عهده دارند. این اشخاص در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی را مشاهده کنند، کتباً تذکر خواهند داد و نماینده فرماندار یا بخشدار و اعضای شعبه، موظف‌اند بلافاصله بر اساس قوانین مربوطه نسبت به رفع اشکالات مطروحه اقدام نمایند. قانونگذار محدودیتی برای تعداد نمایندگان این هیأت اعمال نکرده است. از بین این اشخاص، یک نفر با عنوان

۱: در این شیوه نامه، به منظور رعایت اختصار از «شعبه و یا شعب ثبت نام و اخذ رأی» به ترتیب با عنوان «شعبه» یا «شعب» نام برده شده است.

«**ناظرمسئول**» مشخص شده که مسئولیت کلیه فرآیندهای تعریف شده در حوزه نظارت بر عهده ایشان است. سایر نفرات با عنوان «ناظر» معرفی می‌شوند. (ماده ۶ قانون نظارت شورای نگهبان)

۴- ناظر شوراها:

یک نفر نماینده از طرف هیأت نظارت بر انتخابات شوراها، جهت نظارت بر فرآیند این انتخابات برای هر یک از شعب معرفی می‌گردد. این نماینده، حق دخالت در امور اجرایی انتخابات را ندارد و در صورت مشاهده‌ی ارتکاب به تخلفات (موضوع ماده ۶۷ شوراها) موظف است مراتب را به اعضای شعبه و نماینده فرماندار یا بخشدار تذکر دهد. به مانند دوره‌های گذشته، نظارت عالیه در شعب توسط «ناظرمسئول» شورای نگهبان انجام و اختلافات احتمالی در امر نظارت، توسط وی حل و فصل می‌شود.

۵- مأموران انتظامی:

فرمانداران و بخشداران به منظور حفاظت شعب با هماهنگی نیروی انتظامی **حداقل سه نفر** از مأموران انتظامی را ضمن صدور ابلاغ به محل شعبه اعزام می‌نمایند. مأموران انتظامی در حدود قانون موظف به ایجاد نظم و جلوگیری از هرگونه بی‌نظمی در جریان انتخابات و حفاظت صندوق‌ها بوده و حق دخالت در امور اجرایی و نظارت را ندارند.

ب- سایر عواملی که می‌توانند به صورت ثابت در شعبه حضور داشته باشند:

علاوه بر عواملی که در «بند الف » بدان اشاره شد، برخی عوامل به موجب قانون امکان حضور در شعبه را دارند لکن عدم حضورشان در شعبه مانع اجرای فرآیندهای روز اخذ رأی نمی‌باشد.

۶- بازرس وزارت کشور:

یک نفر از سوی وزارت کشور برای بازرسی و کنترل جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار می‌تواند در شعبه حضور داشته باشد.

۷- نمایندگان نامزدها:

شخص یا اشخاصی که از طرف نامزد یا مسئول ستاد تبلیغات هر یک از نامزدها مجوز حضوردر شعبه را دریافت می کنند. این نمایندگان حق تبلیغ له یا علیه هیچ یک از نامزدها و یا دخالت در امور اجرایی و نظارت شعبه را ندارند و در صورت تخلف از شعبه اخراج و برابر قانون با آنان عمل خواهد شد. نمایندگان نامزدها در صورت مشاهده‌ی تخلف، مراتب را کتباً به ناظرین شورای نگهبان، هیأت نظارت شهرستان و استان مربوطه (در انتخابات شوراها، به ناظرین هیأت نظارت شوراها) اعلام می‌کنند. حضور این نمایندگان از مرحله آماده سازی شعبه تا پایان شمارش آرا بلامانع است.

ج- عواملی که می‌توانند جهت بازرسی و سرکشی به شعبه مراجعه نمایند

۸- اعضای هیأت‌های اجرایی و نظارت شهرستان یا بخش

اعضای هیأت اجرایی شهرستان یا بخش (فرماندار، بخشدار، رئیس دادگستری، دادستان، رئیس ثبت‌احوال و رئیس آموزش و پرورش شهرستان، مسئول جهاد کشاورزی و معتمدین هیأت، اعضای هیأت نظارت شورای نگهبان و اعضای هیأت نظارت بر انتخابات شوراها می‌توانند جهت بررسی روند اخذ رأی و شمارش آرا در شعب حضور پیدا نمایند.

۹- هیأت های بازرسی و نظارت

هیأت‌های بازرسی و نظارت در سطوح بخش، شهرستان، استان و کشور می‌توانند بازرسینی را جهت حضور در شعبه و بررسی روند اخذ رأی و شمارش

آرا اعزام نمایند. تمامی بازرسین دارای حکم بازرسی بوده و موظفند در هنگام ورود به شعبه و به درخواست عوامل شعبه، حکم خود را ارائه نمایند. در صورت همراه نداشتن حکم یا عدم مطابقت اطلاعات محل بازرسی با شعبه مربوطه، عوامل شعبه مانع بازرسی خواهند شد. کارت صادره توسط هیأت‌های نظارت، «حکم» محسوب می‌گردد.

به غیر از بازرسین ذکر شده، هیچ یک از مسئولین شهری حق بازرسی از شعب را ندارند. مأموران نیروی انتظامی نیز تنها جهت سرکشی از وضعیت حضور مأموران اعزامی به شعبه، رسیدگی به شرایط و امور مرتبط با وظایف انتظامی آنها می‌توانند در شعبه حضور پیدا کنند و حق هیچگونه دخالتی در کارهای اجرایی و نظارت شعبه را ندارند.

۱۰- نمایندگان وزارت بهداشت

با توجه به شیوع ویروس کرونا، نمایندگانی از وزارت بهداشت جهت بازدید و بررسی امور مرتبط با دستورالعمل‌های بهداشتی ابلاغی، اعزام می‌شوند. عوامل شعبه موظف به اجرای توصیه‌های بهداشتی ارائه شده از سوی این نمایندگان می‌باشند. این افراد حق دخالت در امور اجرا، نظارت و توقف انتخابات را به هیچ وجه ندارند.

۱۱- خبرنگاران و اصحاب رسانه

حضور خبرنگاران، فیلمبرداران، عکاسان، اصحاب رسانه و ... در داخل شعب، مصاحبه با عوامل شعبه و رأی دهندگان و تهیه‌ی گزارش از روند اخذ و شمارش آرا تنها با کارت و حکم ستاد انتخابات کشور یا فرمانداری مجاز می‌باشد و ارائه‌ی کارت خبرنگاری به تنهایی کفایت نمی‌کند. این افراد در تهیه خبر، گزارش و ... باید اصل «مخفی بودن رأی» و جلوگیری از هرگونه تبلیغ له یا علیه نامزدها را در نظر داشته باشند.

چند تذکر مهم:

۱- هیچ یک از اعضای شعب نباید با داوطلبان انتخابات ریاست جمهوری و مجلسین به ترتیب ذیل خویشاوندی نسبی و یا سببی داشته باشند.

الف- خویشاوندی نسبی: پدر، مادر، فرزند، برادر و خواهر.

ب- خویشاوندی سببی: همسر و پدر، مادر، برادر و خواهر او.

تبصره: اجرای این ماده در قانون انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا به موجب اصلاحیه صورت گرفته منسوخ گردیده است.

۲- به منظور رعایت بی‌طرفی، هیچ یک از عوامل و دست‌اندرکاران اخذ رأی شعبه، حق توصیه به انتخاب نامزد معیّنی را به رأی دهندگان و همچنین حق نوشتن رأی برای آن‌ها (حتی اگر خود رأی‌دهنده تقاضا کند!) را ندارند. این موضوع جرم بوده و نمایندگان هیأت نظارت ، نماینده فرماندار/ بخشدار موظف به برخورد قانونی با خاطیان و قانون شکنان می‌باشند.

رأی‌دهندگان:

افرادی که طبق قانون، شرایط شرکت در انتخابات را داشته باشند می‌توانند با در دست داشتن شناسنامه (و شماره ملی) و با رعایت نظم و آرامش در شعبه حضور یافته و بعد از ثبت‌نام، رأی خود را به صندوق انداخته و از شعبه خارج شوند. رأی‌دهندگان در مدت زمان انتظار جهت ورود و در زمان حضور در شعبه، حق تبلیغ له یا علیه هیچ یک از نامزدها، همچنین دخالت در امور اجرایی و نظارت شعبه را نداشته و ضروری است بلافاصله پس از انداختن رأی خود به صندوق، شعبه را ترک نمایند.

شرایط/ انتخابات	ریاست جمهوری	شوراهای اسلامی	میاندوره‌ای مجلس خبرگان رهبری	میاندوره‌ای مجلس شورای اسلامی
شرایط اختصاصی	ندارد	سکونت حداقل یک سال در محل اخذ رأی، به استثنای شهرهای بالای یکصد هزار نفر جمعیت*	ندارد	در انتخابات مجلس یازدهم در همان حوزه رأی داده باشند و یا در هیچ یک از حوزه‌های انتخابیه شرکت نکرده و رأی نداده باشند. (تبصره ۵ ماده ۹)
شرایط عمومی	۱. تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران ۲. هجده سال تمام (متولدین ۱۳۸۲/۰۳/۲۸ و ما قبل آن) ۳. عدم جنون ۴. عدم شرکت در انتخابات جاری (هر فرد تنها یکبار می‌تواند رأی دهد.)			

* **در انتخابات شوراها**، کسانی که محل کار آنان خارج از محدوده‌ی حوزه‌ی انتخابیه باشد ولی افراد تحت تکفل آنان مانند همسر و فرزندان حداقل یک سال قبل از انتخابات در حوزه‌ی انتخابیه سکونت داشته باشند، می‌توانند در همان حوزه رأی دهند.

۲
فصل دوم
۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی

راهنمای تصویری جدول شرح وظایف

علامت	مفهوم
	ملزم به اجرای برنامه
	نظارت دقیق بر اجرای برنامه؛ در صورت عدم تحقق، تخلف یا نقص در اجرای برنامه موارد جهت رفع مشکل به نماینده فرماندار یا بخشدار (شفاهی یا کتبی) تذکر و در گزارش کار شعبه ثبت می‌شود.
	نظارت بر حُسن انجام برنامه؛ پیگیری تذکرات ارائه شده از سوی نمایندگان هیأت نظارت جهت رفع نواقص و مشکلات و پاسخگویی مناسب به آنها.
	فاقد مسئولیت در قبال برنامه ارائه شده
	صرفاً جهت اطلاع از اجرای برنامه
	امکان حضور و مشاهده‌ی نحوه‌ی اجرای برنامه؛ گزارش به مقام مافوق.

اهم اقدامات ۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی

اهم اقدامات

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شوراها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱	شرکت در جلسات آموزشی و توجیهی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
۲	دریافت ملزومات برگزاری انتخابات	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗
۳	دریافت ملزومات نظارتی شعبه	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗
۴	شناسایی محل شعبه اخذ رأی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
۵	اعزام به شعب اخذ رأی در مناطق صعب العبور و دوردست	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
۶	حضور در شعبه و آماده نمودن شرایط و تجهیزات لازم برای اخذ رأی	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗

شرح مختصر

شرح مختصری از اقدامات عوامل شعبه ۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی

۱- شرکت در جلسات آموزشی و توجیهی:

کلیه‌ی عوامل و مسئولین شعب اخذ رأی موظفند پیش از برگزاری انتخابات در جلسات آموزشی و توجیهی شرکت نموده و با شرح وظایف، قوانین، مقررات و برنامه‌ی روز اخذ رأی به طور کامل آشنا شوند.

۲- دریافت ملزومات برگزاری انتخابات:

«نماینده فرماندار یا بخشدار»، اقلام (۹گانه) انتخاباتی شعبه شامل: صندوق‌های اخذ رأی، بست‌های پلمب اجرایی، مهرها، تعرفه و برگه‌های رأی، تابلو(بنر) شعبه، برچسب صندوق‌ها، لیست اسامی نامزدها، صورتجلسه نهایی شعبه، استامپ و لوازم‌التحریر همچنین ملزومات انتخابات رایانه‌ای شامل دستگاه پلمب شده احراز، سیم سیّار و ملزومات بهداشتی شعبه (ماسک و محلول ضدعفونی کننده) را طبق فرم مربوطه از فرمانداری / بخشداری دریافت و رسید ارائه می‌دهد.

۳- دریافت ملزومات نظارتی شعبه:

«ناظرمسئول» نیز ملزومات نظارتی شعبه شامل مهرنظارت، بست‌های پلمب نظارتی و کارت ویژه ناظر را از هیأت نظارت تحویل می‌گیرد.

«ناظر شوراها» نیز ملزومات نظارتی انتخابات شوراها را شامل مهر نظارت و هولوگرام پلمب صندوق را از هیأت نظارت مربوطه تحویل می‌گیرد. این افراد موظفند ملزومات تحویلی را صحیح و سالم یکساعت قبل از شروع اخذ رأی به شعبه برسانند.

۴- شناسایی محل شعبه اخذ رأی:

پیشنهاد می‌شود کلیه‌ی عوامل قبل از روز جمعه محل شعبه را شناسایی و مدت زمان تقریبی رسیدن به آنجا را برآورد نموده تا با احتساب تعطیلی روز جمعه و کمبود وسایل نقلیه‌ی عمومی و ... تأخیری در ورود به شعبه صورت نگیرد.

۵- اعزام به شعب اخذ رأی در مناطق صعب‌العبور و دوردست:

در برخی مناطق صعب‌العبور و دوردست، لازم است تا عوامل شعبه یک روز قبل از برگزاری انتخابات به شعبه اعزام شوند تا این موضوع باعث تأخیر در شروع اخذ رأی نشود. هیأت اجرایی موظف است هماهنگی‌های لازم جهت اعزام عوامل این شعب را انجام دهد.

۶- حضور در شعبه و آماده نمودن شرایط و تجهیزات لازم برای اخذ رأی:

اعضای شعبه موظفند یک روز پیش از اخذ رأی در شعبه حضور یافته، شرایط و تجهیزات را برای برگزاری انتخابات آماده نمایند. ضروری است هماهنگی‌های لازم با مسئولین مکان استقرار شعبه (امام جماعت، مدیر مدرسه و ...) صورت گیرد.

تهیه میز و صندلی به اندازه کافی، رادیو و یا تلویزیون و همچنین پیش‌بینی اولیه محل استقرار صندوق و عوامل شعبه از اقداماتی است که باید مورد توجه قرار گیرد. همچنین اعضای شعبه موظفند مکان امنی را (یک اطاق دربسته یا گاو صندوق یا کمدهای قفل دار و ...) در داخل شعبه شناسایی تا در روز اخذ رأی، ملزومات انتخاباتی در آن نگهداری شود.

۳

فصل سوم

یک ساعت قبل از شروع اخذ رأی

اهم اقدامات

اهم اقدامات یک ساعت قبل از شروع اخذ رأی

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شورا‌ها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱	حضور در شعبه، جهت تمهید مقدمات	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗
۲	همراه داشتن شناسنامه و کارت ملی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۳	الصاق کارت شناسایی انتخاباتی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۴	رؤیت، بررسی احکام و کارت‌های کلیه‌ی عوامل شعبه	✓	✓	✓	✓	✓	✗	⊘
۵	بررسی کارت نمایندگان نامزدها	⊘	✓	👁	👁	⊘	✗	⊘
۶	هدایت افراد غیرمسئول به خارج از شعبه	✓	✓	👁	👁	✓	✗	✗
۷	تعیین رئیس و نایب رئیس، توسط اعضای شعبه	✓	✓	👁	👁	👥	✗	✗
۸	معارفه و آشنایی کلیه عوامل شعبه	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
۹	بررسی ملزومات تحویلی	✓	✓	👁	👁	⊘	✗	✗
۱۰	آماده‌سازی اقلام نظارتی انتخابات	⊘	⊘	✓	✓	⊘	⊘	⊘
۱۱	بررسی و پاکسازی فضای اطراف و داخل شعبه از آثار تبلیغاتی نامزدها	✓	✓	👁	👁	⊘	✗	✗
۱۲	نصب لیست اسامی نامزدها در مکانی مناسب	✓	✓	👁	👁	⊘	✗	✗
۱۳	نصب تابلو (بنر) شعبه اخذ رأی در محل ورودی شعبه	✓	✓	👁	👁	⊘	✗	✗
۱۴	چیدمان میزها، تعیین محل استقرار صندوق‌ها و فرآیندهای اخذ رأی	✓	✓	👁	👁	✓	✗	✗
۱۵	راه‌اندازی دستگاه احراز	✓	✓	✓	👁	⊘	✗	✗
۱۶	پلمب صندوق اخذ رأی انتخابات ریاست جمهوری	✓	✓	✓	⊘	👥	✗	✗

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شوراها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱۷	پلمب صندوق اخذ رأی انتخابات شوراها	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓
۱۸	تقسیم کار (درون سازمانی) بین اعضا	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✗
۱۹	امضای قسمت ابتدایی فرم‌های صورتجلسه	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۲۰	روشن نمودن رادیو یا تلویزیون	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓

شرح مختصر

شرح مختصری از اقدامات عوامل شعبه - یک ساعت قبل از اخذ رأی

۱- حضور در شعبه، جهت تمهید مقدمات:

کلیه‌ی عوامل و مسئولین شعبه موظفند در ساعت ۷ صبح، یعنی یک ساعت پیش از ساعت رسمی شروع اخذ رأی در شعبه حضور یافته، مقدمات برگزاری انتخابات را فراهم آورند. برای عواملی که در شعب سیّار به کارگیری می‌شوند، محلّی به عنوان «محل تجمّع اولیه» اعلام می‌شود تا آنها در فاصله‌ی یک ساعت مانده به شروع اخذ رأی، در آن محل حضور یافته و کار خود را آغاز نمایند.

۲- همراه داشتن شناسنامه و کارت ملی

توصیه می‌شود کلیه‌ی عوامل و مسئولین شعبه اخذ رأی، به منظور شرکت در انتخابات، شناسنامه، کارت ملی و وسایلی که معمولاً در طی روز به آنها نیاز می‌شود، را به همراه داشته باشند.

۳- الصاق کارت شناسایی انتخاباتی

به منظور شناسایی عوامل و مسئولین شعبه، برای هر یک از آنها «حکم مسئولیت» یا «کارت شناسایی» صادر می‌شود که در آن علاوه بر «عکس» و

«مشخصات فردی»، «سمت»، «هولوگرام» و «شماره‌ی شعبه» نیز درج شده است. از هنگام مراجعه به شعبه تا پایان مرحله قرائت و شمارش آرا، الصاق یا آویز این کارت الزامی می‌باشد.

۴- رؤیت، بررسی احکام و کارت‌های کلیه‌ی عوامل شعبه

به منظور آشنایی بیشتر با سایر عوامل شعبه و اطمینان از اینکه آنها حق حضور در شعبه و اجرای فرآیند انتخابات را دارند، احکام و کارت‌های مسئولیت به صورت متقابل مشاهده شود. دقت گردد تا عکس روی کارت با چهره‌ی فرد مطابقت و احکام دارای مهر و امضای صحیح بوده و شماره‌ی شعبه قید شده در آنها با شعبه‌ی مدّ نظر تطابق داشته باشد.

۵- بررسی کارت نمایندگان نامزدها

نماینده فرماندار یا بخشدار موظف است کارت نمایندگان نامزدها (صادره از سوی فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها) را از نظر تطبیق چهره، شماره شعبه و... بررسی نماید. الصاق کارت های شناسایی ستادهای تبلیغاتی نامزدها در روز اخذ رأی تبلیغ منظور شده و ممنوع است.

۶- هدایت افراد غیرمسئول به خارج از شعبه

مطابق قانون به غیر از اعضای شعبه[۱] هیچ فرد دیگری حق حضور در شعبه را نداشته و اعضای شعبه با همکاری مأموران نیروی انتظامی افراد غیرمسئول را به بیرون شعبه هدایت می نمایند. حضور «خادم مسجد»، «سرایدار مدرسه» یا نظیر آنها در مراکز دیگر که معمولاً در امر خدمت رسانی و پذیرایی عوامل شعبه کمک می‌کنند، به شرط عدم دخالت در امور اجرایی و نظارتی انتخابات و یا طرفداری از نامزدهای انتخاباتی، بلامانع می‌باشد.

۱. به تعریف ارائه شده در قسمت الف و ب فصل اول مراجعه نمایید.

۷- تعیین رئیس و نایب رئیس، توسط اعضای شعبه

اعضای شعبه از بین خود یک نفر رئیس، یک نفر نایب رئیس و سه (پنج) نفر منشی انتخاب می‌نمایند. این انتخاب می‌تواند بر اساس توافق یا رأی‌گیری صورت گیرد.

۸- معارفه و آشنایی کلیه عوامل شعبه

پیشنهاد می‌شود پس از حضور کلیه‌ی عوامل و پیش از شروع مراحل آماده‌سازی شعبه، معارفه کوتاهی برگزار و کلیه‌ی عوامل به هم معرفی شوند.

۹- بررسی ملزومات تحویلی

اعضای شعبه و نمایندگان هیأت‌های نظارت موظفند ملزومات تحویل شده به شعبه را به دقت با فرم «تحویل اقلام» مطابقت داده و از صحت و سلامت آنها مطمئن شوند.

خصوصاً کارت ویژه ناظر، مهرها، تعداد و شماره سریال تعرفه‌ها و بست‌های پلمب صندوق به دقت مورد بررسی قرار گیرد. پس از اطمینان از صحّت ملزومات تحویل شده با این فرم، تعرفه‌ها و بست‌های پلمب در مکان امنی در داخل شعبه (کمد قفل‌دار یا ...) نگهداری شود.

۱۰- آماده‌سازی اقلام نظارتی انتخابات

«ناظرمسئول» و «ناظر شوراها» مسئولیت تحویل و نگهداری صحیح ملزومات نظارتی را تا پایان انتخابات و عودت به هیأت‌های نظارت مربوطه را برعهده دارند. در اختیار قرار دادن «مهر نظارت» و «کارت ویژه ناظر» به عوامل شعبه، تخلف بوده و این اقلام صرفاً باید در اختیار نمایندگان هیأت نظارت باشد.

۱۱- بررسی و پاکسازی فضای اطراف و داخل شعبه از آثار تبلیغاتی نامزدها

هرگونه آگهی و آثار تبلیغاتی نامزدها باید قبل از شروع اخذ رأی، توسط اعضای شعبه محو گردد. محیط شعبه شامل دیوارها و تابلوهای آن و همچنین بخشی از پیرامون شعبه که در معرض دید عموم رأی‌دهندگان قرار دارد، باید از تبلیغات پاک شود.

۱۲- نصب لیست اسامی نامزدها در مکانی مناسب

لیست اسامی نامزدها باید در مکان مناسبی در داخل شعبه و در معرض دید رأی‌دهندگان نصب شود. لازم است از این لیست حین مرحله‌ی اخذ رأی مراقبت صورت گیرد تا در آن امکان علامت‌گذاری، خط زدن، نشان‌دار یا خدشه‌دار نمودن اسامی نامزدها نباشد. پیشنهاد می‌شود در جلوی محل الصاق لیست، میزی گذاشته شود تا امکان دستکاری آن میسّر نشود.

۱۳- نصب تابلو (بنر) شعبه اخذ رأی در محل ورودی شعبه

برای هر شعبه‌ی اخذ رأی، تابلویی (معمولاً از جنس بنر) تهیه و به همراه سایر ملزومات شعبه تحویل می‌شود. در این تابلو، استان، شهرستان، بخش و شماره شعبه محل اخذ رأی درج می‌گردد. لازم است این تابلو در محل ورودی (محوطه بیرونی شعبه) به‌گونه‌ای که قابل رؤیت برای عموم باشد نصب تا مردم از برپایی شعبه در آن محل مطلّع شوند.

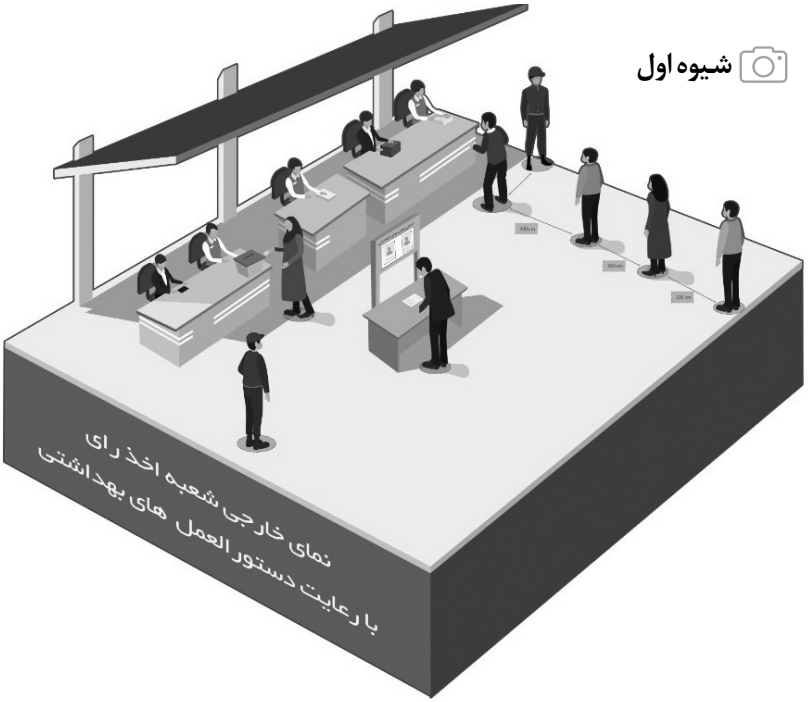
۱۴- چیدمان میزها، تعیین محل استقرار صندوق‌ها و فرآیندهای اخذ رأی

باید چیدمان میزها و محل استقرار صندوق ها به نحوی باشد که رأی دهندگان به راحتی ثبت نام شده، آزادانه بتوانند آرای خود را داخل صندوق انداخته و کلیه‌ی دستورالعمل‌های حفاظتی، امنیتی و بهداشتی در این خصوص رعایت گردد.
با توجه به دستورالعمل‌های ستاد ملی کرونا، **چهار** روش پیشنهاد می‌شود. در تمامی شیوه ها (همانگونه که در فصل بعد اشاره خواهد شد) چهار فرآیند تعریف شده است.

اول: کنترل شناسنامه و شماره (کارت) ملی
دوم: استعلام از دستگاه احراز
سوم: ثبت نام و صدور برگه رأی
چهارم: صندوق اخذ رأی و استرداد شناسنامه

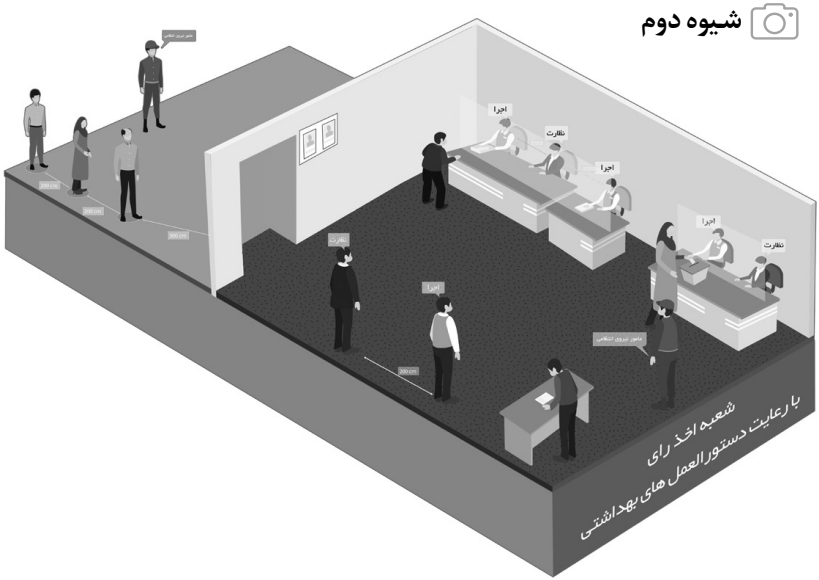
شیوه اول: استفاده از فضای باز و غیرمسقف است. در این شیوه، هرچند امکان ابتلا به ویروس کرونا کمتر است، لکن عوامل شعبه باید برای تابش نور مستقیم خورشید، گرمای هوا، گرد و غبار، تاریکی هنگام شب و ... تدابیری اتخاذ کنند.

شیوه اول

شیوه دوم: همان چیدمان قدیمی داخل شعبه است با این تفاوت که جلوی میزهای عوامل برگزاری انتخابات، با نایلون پوشانده شود.

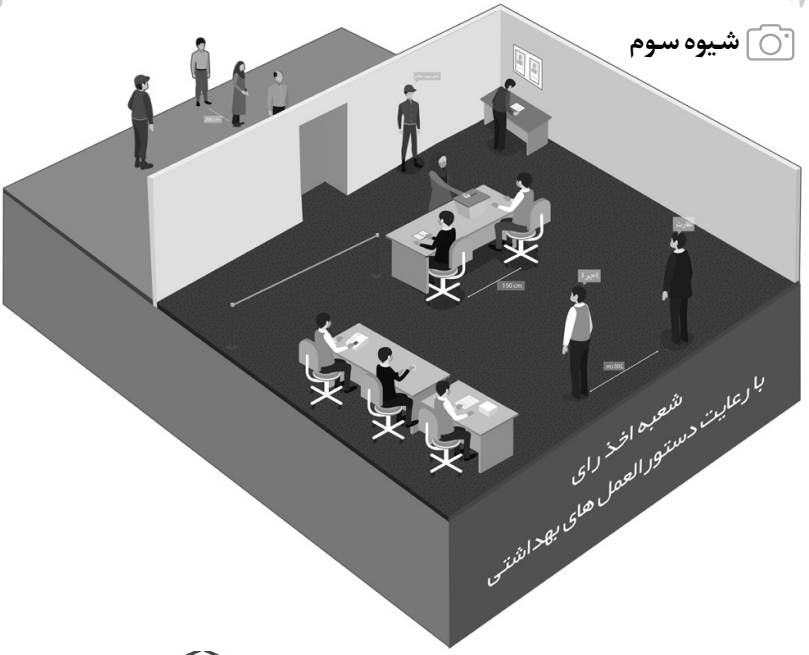
شیوه دوم

شیوه سوم: با استفاده از «راه‌بند» یا میز و ... فضای شعبه به گونه‌ای چیدمان شود که تنها فرآیند کنترل شناسنامه و شماره ملی، در حضور رأی‌دهنده و سایر فرآیندها در فضایی بدون حضور رأی دهنده صورت گیرد. در این روش تنها شناسنامه و کارت ملی رأی‌دهنده دست به دست می‌شود و تنها عواملی که در میز اول قرار دارند با رأی‌دهنده ارتباط مستقیم دارند.

شیوه چهارم: شیوه‌ی کامل شده شیوه‌ی سوم است. در این شیوه، اعضا در داخل یک اطاق حضور دارند. این اطاق با دو پنجره با فضای بیرونی ارتباط دارد. صف رأی دهندگان در بیرون شعبه تشکیل می شود و رأی دهندگان از طریق پنجره با عوامل شعبه ارتباط گرفته و برگ رأی خود را تحویل و نهایتاً از همان طریق برگ رأی خود را داخل صندوق می اندازند.

شیوه سوم

شیوه چهارم
(نمای داخلی)

شیوه چهارم
(نمای خارجی)

۱۵- راه‌اندازی دستگاه احراز

دستگاه احراز داخل کیف مخصوص به شعبه تحویل می‌شود. «ناظرمسئول» موظف است صحت پلمب‌ها و مطابقت شماره سریال آنها با فرم تحویل آن را بررسی نماید. در صورتیکه کیف دستگاه فاقد پلمب باشد یا پلمب‌ها شکسته و یا در غیاب نمایندگان هیأت نظارت، اقدام به فک پلمب شده باشد، ناظرمسئول موارد را به هیأت نظارت گزارش نموده و تا روشن شدن موضوع، مانع ادامه‌ی کار و استفاده از دستگاه می‌شود.

روشن کردن دستگاه:

بعد از اتصال سیم برق (و سیم تلفن)، دکمه خاموش و روشن را در حالت روشن (۱) و سپس دکمه قرمز را چند ثانیه نگه داشته تا دستگاه روشن شود. پس از روشن شدن دستگاه، ابتدا فرم «بررسی عملکرد سیستم» نمایش داده می‌شود. با فشار دادن دکمه «شروع تست»، دستگاه شروع به کنترل موارد

نوشته شده می‌کند و اگر هر یک از موارد صحیح باشد با رنگ سبز و موارد ناصحیح را با رنگ قرمز نمایش می‌دهد. سپس با فشار دادن دکمه «ورود به برنامه اصلی» وارد مرحله‌ی بعد می شود.

در این مرحله لازم است کارت هوشمند «فعالسازی» درون دستگاه قرار گیرد. سپس نماینده فرماندار یا بخشدار، «رمز فعالسازی» دستگاه که یک عدد هشت رقمی است که به صورت محرمانه در اختیارش قرار داده شده را با استفاده از صفحه کلید وارد و دکمه «ثبت کلید فعال سازی» را فشار دهد.

در صورتیکه رمز فعالسازی صحیح وارد شود، صفحه‌ی «اطلاعات شعبه» نمایش داده می‌شود.

لازم است محتوای اطلاعات شعبه توسط ناظرمسئول و نماینده فرماندار یا بخشدار بررسی و صحت آن تایید گردد

با فشار دادن کلید «ورود به احراز هویت»، فرم ثبت اعضای شعبه نمایش داده خواهد شد.

اطلاعات اعضای شعبه شامل: کدملی، نام و نام خانوادگی و سمت در این قسمت قابل مشاهده است. کاربر می‌تواند نسبت به **افزودن**، **حذف** و **تغییر سمت عوامل** با استفاده از کلیدهای تعبیه شده اقدام نماید.

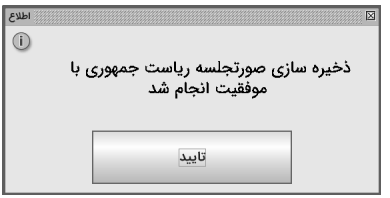
برای پرداخت حق الزحمه، ثبت اطلاعات اعضای شعبه در سامانه احراز الزامی می باشد.

پس از تکمیل اطلاعات اعضای شعبه، با فشار دادن دکمه «صفحه بعد»، با توجه به نوع

انتخابات (ریاست جمهوری، شوراها و ...) اطلاعات ابتدایی صورتجلسه نهایی، یعنی شماره سریال تعرفه‌های تحویل شده، زمان حضور عوامل در شعبه، شماره بست‌های هیأت نظارت و اجرایی به صورت کامل و دقیق باید وارد و ذخیره شود.

دستگاه مجوز ذخیره‌سازی و امضاء صورتجلسه صبح را با پیام «ناظر محترم شعبه، ضمن بررسی همه اقلام صورتجلسه پیش از رأی‌گیری، نسبت به ذخیره و امضاء اقدام نمایید» را نمایش می‌دهد. در این زمان، ناظرمسئول پس از بررسی دقیق و اطمینان از صحت اطلاعات درج شده، کارت «ویژه ناظر» را بر روی دستگاه قرار داده و کلید «امضاء» را فشار می‌دهد.

دستگاه پیغام «ذخیره سازی و امضای صورتجلسه انتخابات.... با موفقیت انجام شد» را به کاربر نمایش می‌دهد و سپس صورتجلسه صبح جهت ارسال به مرکز آماده و منو ارسال صورتجلسه نمایش داده می‌شود.

با فشار دادن کلید «ارسال»، صورتجلسه ارسال شده و پیام «صورتجلسه با موفقیت ارسال شد» نمایش داده می‌شود.

پس از ارسال صورتجلسه، لازم است دریچه‌ی محل اتصال سیم برق دستگاه احراز با استفاده از برچسب (هولوگرام) نقره ای رنگ توسط ناظرمسئول (مطابق شکل) پلمب شود.

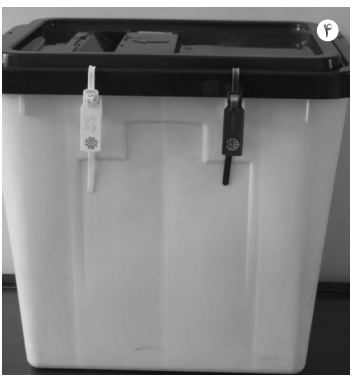
۱۶- پلمب صندوق اخذ رأی انتخابات ریاست جمهوری

صندوق اخذ رأی، در حضور اعضای شعبه، نماینده فرماندار یا بخشدار، نمایندگان هیأت نظارت ، بازرس وزارت کشور (و مأموران انتظامی در صورت حضور) پلمب می‌گردد. پس از رؤیت داخل صندوق و اطمینان از خالی بودن آن توسط نامبردگان، درب پوش محل شکاف اخذ رأی در داخل صندوق و درب روی بدنه قرار می‌گیرد. در هر چهار ضلع صندوق، دو منفذ وجود دارد. در این حالت منافذ درب صندوق دقیقاً بر روی منافذ بدنه قرار می‌گیرد. هر ضلع صندوق باید به

وسیله‌ی یک بست هیأت اجرایی و یک بست هیأت نظارت مطابق شکل پلمب گردد. بست‌ها باید به گونه‌ای محکم شود که امکان عبور کاغذ یا بیرون کشیدن برگه رأی از صندوق وجود نداشته و شماره آن‌ها قابل مشاهده باشد.

در این دوره از انتخابات رنگ درب صندوق‌ها و بست‌های پلمب آنها به شرح جدول ذیل است:

نوع انتخابات	رنگ درب صندوق	رنگ بست پلمب اجرایی	رنگ بست پلمب نظارت (شورای نگهبان)	رنگ بست پلمب نظارت (شوراها)
ریاست جمهوری	قرمز	سفید	آبی	---
شوراهای اسلامی شهر و روستا	آبی	سفید	---	هولوگرام
مجلس خبرگان رهبری	قهوه‌ای	سفید	طبق دستورالعمل	---
مجلس شورای اسلامی	یشمی (سبز تیره)	سفید	طبق دستورالعمل	---

۱۷- پلمب صندوق اخذ رأی انتخابات شوراها

طبق توضیح بند قبل با این تفاوت که ناظر شوراها به جای استفاده از بست پلاستیکی، صندوق را با هولوگرام مخصوص پلمب می نماید.

۱۸- تقسیم کار (درون سازمانی) بین اعضای

عوامل اجرایی، نظارتی و انتظامی شعبه از نفرات مختلفی تشکیل شده است. مسئول هر کدام از آنها، بنا به تخصص، توانایی و ویژگی‌های اعضای خود، مسئولیتی را بر عهده‌ی آنها قرار می‌دهند. مثلاً اجرای بخشی از فرآیند اخذ رأی (کار با دستگاه احراز) را نماینده فرماندار یا بخشدار به یک منشی و اجرای بخش دیگری (ثبت نام رأی‌دهندگان) را به منشی دیگر واگذار می‌نماید. یا ناظر مسئول نظارت بر امر بررسی شناسنامه رأی‌دهندگان را به یک ناظر و نظارت بر نحوه‌ی ثبت‌نام رأی‌دهندگان را به ناظر دیگری واگذار می‌نماید. این تقسیم کار با نظر مسئول مربوطه می‌تواند در طی روز به صورت چرخشی انجام شود.

۱۹- امضای قسمت ابتدایی فرم های صورتجلسه

فرم‌های صورتجلسه (کاغذی) از دو قسمت تشکیل شده است. قسمت اول مربوط به ابتدا و «گواهی پلمب صندوق» و قسمت دوم مربوط به انتهای کار و «اعلام نتیجه‌ی قرائت و شمارش آرا» و «پلمب نهایی صندوق» است. لازم است قسمت ابتدایی فرم که شامل «مشخصات شعبه‌ی اخذ رأی»، «نفرات و مسئولین حاضر در شعبه» و «شماره‌ی پلمب‌های صندوق» می‌باشد، پیش از شروع اخذ رأی توسط اعضای شعبه تکمیل و کلیه‌ی عوامل مقابل اسم و سمت خود امضاء نمایند. ناظر شوراها در فرم شماره ۲۲ و نمایندگان هیأت نظارت در فرم ۳۳ حق امضاء ندارند!

۲۰- روشن نمودن رادیو یا تلویزیون

از آنجایی که کلیه اطلاعیه‌های ستاد انتخابات کشور و هیأت مرکزی نظارت در حکم دستور کتبی تلقی می‌گردد، لذا به منظور آگاهی از آن لازم است یک دستگاه رادیو یا تلویزیون در شعبه به صورت دائم روشن باشد. ضروری است موج رادیو یا کانال تلویزیون بر روی موج «رادیو سراسری ایران» یا «شبکه خبر» و یا «شبکه‌ی استانی» تنظیم شود.

جرائم و تخلفاتی که در این مقطع زمانی امکان دارد اتفاق بیفتد

کد تخلف	عنوان	مستند قانونی ریاست جمهوری	مستند قانونی شوراها
۱	تغییر و جابجا نمودن محل شعبه اخذ رأی از مکان مندرج در آگهی انتخابات	تبصره ۲ ماده ۴۷	ماده ۴۲
۲	آماده نبودن محل شعبه برای اخذ رأی	تبصره ۱ ماده ۴۷	ماده ۴۷
۳	دخالت در امر انتخابات با سمت مجعول و یا به هر نحو غیرقانونی	بند ۱۷ ماده ۳۳	بند ف ماده ۷۰
۴	دخالت در امر انتخابات با سند مجعول	بند ۱۵ ماده ۳۳	بند س ماده ۷۰
۵	ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعبه اخذ رأی	ماده واحده قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی	بند ص ماده ۷۰
۶	حضور افراد غیرمسئول در شعب اخذ رأی		ماده ۶۴
۷	داشتن خویشاوندی سببی یا نسبی (درجه اول) اعضای شعبه و ناظرین با داوطلبین	ماده ۴۰	منسوخ شده است
۸	محو نکردن آگهی و آثار تبلیغاتی از محل شعبه توسط اعضای شعبه	ماده ۷۲	ماده ۶۶ شهر و ۶۷ روستا
۹	عدم پلمب (لاک و مهر) صندوق	بند ۱ ماده ۲۶	ماده ۶۷ شهر و ۶۸ روستا
۱۰	پلمب صندوق در غیاب نمایندگان هیأت نظارت شعبه‌ی مربوطه (ناظرمسئول)	ماده ۲۹	
۱۱	تأخیر در حضور مسئولین و آماده سازی شعبه به گونه‌ای که اخلالی در شروع و اجرای برنامه‌ی اخذ رأی پدید آید	بند ۷ ماده ۳۳	

وفق ماده ۶ قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و بند ۳ مرحله چهارم (مرحله‌ی اخذ رأی) ماده ۲۸ آیین نامه: «نماینده هیأت نظارت بر انتخابات در صورت مشاهده تخلف یا اعمال نفوذ موظفند مراتب را به اعضای شعبه و نماینده فرماندار یا بخشدار تذکر دهند و آنان ضمن تنظیم صورتجلسه باید فرد یا افراد خاطی را توسط مأموران انتظامی حاضر در شعبه تحویل مقامات قضایی دهند.»

معمولاً نمایندگان هیأت نظارت، تخلفات مشاهده شده را طبق فرم سه برگی «تذکر کتبی به نماینده فرماندار/ بخشدار» ارائه می‌دهند.

هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات
هیأت نظارت شهرستان .....
هیأت نظارت بخش .....

جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

شماره: .....
تاریخ: .....

جناب آقای / سرکار خانم .....
نماینده محترم فرماندار/بخشدار در شعبه اخذ رأی شماره .....
واقع در .....

سلام علیکم
احتراماً در ساعت ..... روز اخذ رأی سوء جریان / تخلف زیر در محل این شعبه مشاهده می شود. لطفاً با استناد به ماده ۶ قانون نظارت هر چه سریعتر نسبت به رفع آن مطابق قانون اقدام فرمائید.

.....

.....

.....

.....

نتیجه تذکرو اقدامات انجام شده: .....

.....

.....

نام و نام خانوادگی ناظر مسئول

.....

امضاء

نسخه ۱: ارائــه به نماینده فرماندار/ بخشدار
نسخه ۲: ارائــه بــه سرناظر
نسخه ۳: ارائــه بــه هیأت نظارت

۴

فصل چهارم

حین اخذ رأی

اهم اقدامات

اهم اقدامات حین اخذ رأی

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیات نظارت	ناظر شورا‌ها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزد‌ها
۱	آغاز به کار رأی‌گیری رأس ساعت ۸ صبح	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۲	جلوگیری از ورود افراد مسلح یا غیرمسئول	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۳	برقراری نظم و امنیت شعبه و محافظت از صندوق اخذ رأی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۴	اهتمام به حفظ آرامش در شعبه	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۵	پیگیری تخلفات، رفع موانع و مشکلات احتمالی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۶	ممانعت از حضور یا توقف رأی‌دهندگان در شعبه بعد از انداختن رأی خود	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۷	ممانعت از نوشتن رأی برای رأی دهندگان ناتوان	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۸	پیگیری پذیرایی دست اندرکاران شعبه	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۹	ضرورت استمرار رأی گیری و عدم توقف اخذ رأی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۱۰	همکاری با بازرسینی که به شعبه مراجعه می‌کنند	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۱۱	رصد میزان تعرفه‌ی مصرف شده و پیگیری درخواست تعرفه جدید	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۱۲	اعلام آمار تعرفه مصرفی به مسئول مافوق در (ساعت ۱۲، ۱۶ و ۲۰ در صورت تمدید)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

شرح مختصر

شرح مختصری از اقدامات عوامل شعبه - حین اخذ رأی

۱- آغاز به کار رأی‌گیری رأس ساعت ۸ صبح

باز نمودن درب شعبه در ساعت ۸ صبح به معنی آمادگی کامل شعبه و عوامل آن برای اخذ رأی می‌باشد. در صورت هرگونه تأخیری در اخذ رأی، اعضای شعبه موظف به برطرف نمودن مشکل در اسرع وقت می‌باشند. نمایندگان هیأت نظارت میزان و علّت تأخیر در شروع اخذ رأی را در صورتجلسه نهایی شعبه و فرم گزارش خود قید می‌کنند. در صورتیکه در ساعت ۸ صبح شعبه آماده بود، اما رأی‌دهنده‌ای به شعبه مراجعه نکرد، یکی از عوامل شعبه (عوامل اجرایی، نظارتی یا بازرسی) پیش‌قدم شده و رأی خود را به صندوق بیاندازد تا آمادگی شعبه با استعلامی که توسط دستگاه احراز گرفته می‌شود، مشخص گردد. ساعت دقیق آغاز به رأی‌گیری (و نه الزاماً ۸ صبح!) در صورتجلسه نهایی شعبه قید شود.

۲- جلوگیری از ورود افراد مسلح یا غیرمسئول

محل استقرار مأمور انتظامی در جلوی درب ورودی، باید به گونه‌ای باشد تا بتواند از یک سو محیط شعبه را در نظر داشته باشد و از سوی دیگر، صف رأی‌دهندگان و انضباط ورود آنها را به محوطه داخلی شعبه ایجاد نماید. ممانعت از ورود افراد مسلح یا غیرمسئول، از دیگر وظایفی است که قانونگذار برای مأموران انتظامی پیش‌بینی نموده است.

۳- برقراری نظم و امنیت شعبه و محافظت از صندوق اخذ رأی

مسئولیت مأموران نیروی انتظامی صرفاً محافظت از صندوق نبوده و لازم است نظم و امنیت را در شعبه و پیرامون آن برقرار نمایند! خصوصاً با توجه به شیوع ویروس کرونا، آنها دقت بیشتری را در خصوص ایجاد نظم در ورود و خروج رأی‌دهندگان و عدم ازدحام در داخل شعبه باید داشته باشند. همچنین لازم است در فواصل زمانی مختلف بر محوطه بیرونی شعبه نیز نظارت نمایند تا

تجمعاتی که موجب تهدید، تطمیع رأی‌دهندگان، تبلیغات یا خرید و فروش رأی می‌شود، صورت نگیرد.

۴- اهتمام به حفظ آرامش در شعبه

اخذ رأی باید در فضایی آرام و بدون هرگونه تنش و تهدیدی برگزار شود تا رأی‌دهندگان در کمال آرامش و اختیار، بتوانند رأی خود را به صندوق بیاندازند. بنابراین تمامی دست‌اندرکاران شعبه موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند تا این آرامش در تمام ساعت اخذ رأی، بر شعبه حاکم باشد.

۵- پیگیری تخلفات، رفع موانع و مشکلات احتمالی

شایسته است کلیه عوامل شعبه با همدلی، صمیمیت و تعامل با یکدیگر در رفع موانع و مشکلات احتمالی به وقوع آمده در شعبه اقدام نموده، تخلفات اعلام شده از سوی ناظران یا بازرسان را پیگیری و مرتفع نمایند.

۶- ممانعت از حضور یا توقف رأی‌دهندگان در شعبه بعد از انداختن رأی خود

رأی‌دهندگان باید پس از انداختن رأی خود به صندوق، در حداقل زمان ممکن شعبه را ترک نمایند تا امکان ورود سایر رأی‌دهندگان به داخل شعبه فراهم شود. خصوصاً در شرایط شیوع ویروس کرونا و لزوم رعایت فاصله گذاری اجتماعی، این موضوع با حساسیت بیشتری دنبال می‌شود.

۷- ممانعت از نوشتن رأی برای رأی دهندگان ناتوان

حضور یک فرد مشخص برای نوشتن آرای افراد کم سواد، بی‌سواد، ناتوان و ... در شعبه غیرقانونی است. این افراد لازم است برای نوشتن رأی خود، یک فرد امین را با خود همراه داشته باشند و پس از انداختن رأی، سریعاً شعبه را ترک کنند.

۸- پیگیری پذیرایی دست‌اندرکاران شعبه

رئیس شعبه موظف به پیگیری پذیرایی کلیه دست‌اندرکاران شعبه در فواصل زمانی مختلف (صبحانه، ناهار، شام و میان‌وعده) می‌باشد. به موجب قانون، پذیرایی نمایندگان نامزدها برعهده‌ی خودشان می‌باشد و اعضای شعبه در این خصوص مسئولیتی ندارند.

۹- ضرورت استمرار رأی گیری و عدم توقف اخذ رأی

قانونگذار در طول اخذ رأی، زمانی را برای استراحت، صرف غذا، ادای فریضه‌ی نماز و ... پیش‌بینی ننموده است. بنابراین باید کارها به گونه‌ای ساماندهی شود که با تعویض نوبه‌ای هر یک از اعضای شعبه و نمایندگان هیأت نظارت، مراحل اخذ رأی طبق قانون و بدون توقف صورت گیرد.

۱۰- همکاری با بازرسینی که به شعبه مراجعه می‌کنند

در هنگام حضور بازرسین، عوامل شعبه پس از بررسی احکام آنها و اطمینان از داشتن مجوز برای بازرسی، لازم است حداکثر همکاری را داشته باشند و به سؤالات مطرح شده، پاسخ دقیق و مناسب ارائه دهند.

۱۱- رصد میزان تعرفه‌ی مصرف شده و پیگیری درخواست تعرفه جدید

عوامل شعبه باید نسبت به تعداد تعرفه‌ی مصرف شده حساس بوده و با دقت این موضوع را دنبال نمایند. با توجه به سهمیه‌ی ارائه شده تعرفه و برگه رأی در ابتدای صبح و میزان استقبال و حضور رأی‌دهندگان در شعبه، لازم است پس از مصرف یک سوم تعرفه‌ها تا پیش از ظهر و دو سوم تعرفه ها در بعد از ظهر، نسبت به تأمین و تزریق مجدد تعرفه و برگه رأی با هیأت اجرایی و نظارت تماس گرفته و موضوع گزارش شود تا شعبه به دلیل پایان یافتن تعرفه و برگه رأی با تعطیلی مواجه نشود.

۱۲- اعلام آمار تعرفه مصرفی به مسئول مافوق در ساعت ۱۲، ۱۶ و ۲۰ در صورت تمدید

نماینده فرماندار یا بخشدار، نمایندگان هیأت نظارت و بازرس وزارت کشور موظفند آمار تعرفه مصرف شده را در سه نوبت زمانی به مسئول مافوق خود گزارش نمایند. گزارش این آمار، خصوصاً در شعبی که به دلیل مشکلات فنی اخذ رأی در آنها به صورت غیربرخط انجام می‌شود ضروری‌تر است.

فرآیند اول: بررسی شناسنامه و شماره ملی

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شوراها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱	رأی گیری با اصل شناسنامه و شماره ملی رأی دهنده صورت گیرد	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۲	شخص رأی دهنده هنگام رأی دادن در شعبه حضور داشته باشد	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۳	اطمینان از تعلق شناسنامه به آورنده‌ی آن	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۴	بررسی سن رأی دهنده (متولدین ۱۳۸۲/۰۳/۲۸ و ماقبل از آن)	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۵	بررسی صفحه‌ی انتخابات شناسنامه رأی‌دهنده	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۶	تطابق شماره سریال صفحه اول شناسنامه با شماره سریال صفحه انتخابات	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۷	بررسی شرط احراز تَوَطُّن*	✓	✓	⊘	✓	⊘	✓	✓
۸	بررسی صفحه انتخابات جهت تطابق حوزه انتخابیه در انتخابات مجلس شورای اسلامی*	✓	✓	✓	⊘	⊘	✓	✓

*** جدول شرایط اختصاصی رأی دهندگان را در صفحه ۱۳ ملاحظه شود.**

شرح مختصری پیرامون فرآیند اول: بررسی شناسنامه و شماره ملی

اعضای شعبه و نمایندگان هیأت نظارت باید با دقت به عکس موجود در شناسنامه یا کارت ملی و چهره‌ی رأی‌دهنده، از تعلّق شناسنامه به رأی‌دهنده اطمینان حاصل نمایند. دقت گردد که سامانه‌ی احراز تنها به شناسایی «رأی تکراری»، «وضعیت حیات» و اصالت شناسنامه می پردازد و وجود این سامانه، موجب عدم بررسی شناسنامه‌ها نمی‌شود.

تذکرات:

۱) ارائه‌ی شناسنامه جهت رأی دادن الزامی بوده و اخذ رأی با مدارک و اسناد دیگر بدون شناسنامه مثل گذرنامه، گواهینامه، دفترچه بیمه و ... قابل قبول نیست.

۲) اخذ رأی در زندان‌ها و پادگان‌ها و بیمارستان‌ها نیز فقط با ارائه‌ی شناسنامه و شماره‌ی ملی یا کارت ملی می‌باشد.

فرآیند دوم: استعلام از دستگاه احراز

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شوراها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱	ورود شماره ملی و سریال شناسنامه رأی دهنده و استعلام از دستگاه	✓	✓	✓	✓	⊘	✗	✗
۲	دریافت کد استعلام	✓	✓	✓	✓	⊘	✗	✗
۳	بررسی موارد خاص و پیغام‌های خطا	✓	✓	✓	✓	⊘	✗	✗

شرح مختصری پیرامون فرآیند دوم: استعلام از دستگاه احراز

۱- ورود شماره ملی و سریال شناسنامه رأی دهنده و استعلام از دستگاه

برای ورود شماره ملی، دو روش وجود دارد:

۱- کارت ملی رأی دهنده بر روی دوربین دستگاه قرار می گیرد و دستگاه شماره ملی و تاریخ تولد را شناسایی می‌نماید.

۲- در صورت عدم وجود کارت ملی، شماره ملی و شماره سریال ۶ رقمی شناسنامه به صورت دستی توسط کاربر وارد می‌شود.

۲- دریافت کد استعلام

چنانچه شماره ملی و شماره سریال شناسنامه معتبر و صحیح بوده و شماره ملی فرد قبلاً در انتخابات جاری در سامانه انتخابات ثبت نشده باشد، دستگاه با صدور «کد استعلام» مجوز اخذ رأی را صادر می‌کند. این شناسه به منشی شعبه (به صورت کتبی و یا شفاهی) گفته می‌شود. یک روش پیشنهادی جهت انتقال کد استعلام از کاربر به منشی خصوصاً در شعب شلوغ، نوشتن این شناسه در صفحه انتخابات شناسنامه رأی دهنده و محلی که قرار است مهر

انتخابات در آن درج گردد، می‌باشد. منشی موظف به ثبت کد استعلام در قسمت تعرفه می‌باشد.

۳- بررسی موارد خاص و پیام‌های خطا

۳-۱- رأی تکراری:

این پیام یعنی شماره ملی رأی دهنده قبلاً در سامانه انتخابات برای یک یا چند انتخابات ثبت شده است. دستگاه، ساعت و کد استعلام قبلی هر کدام از انتخابات‌ها را نیز نشان می دهد. بنابراین کد استعلام و مجوز اخذ رأی جدید به صورت سیستمی صادر نمی شود.

۳-۲- بررسی شناسنامه:

این پیغام یعنی وضعیت حیات رأی دهنده در سامانه ثبت احوال **فوتی** ثبت شده است. به منظور رعایت احتیاط در قسمت «وضعیت حیات» از عبارت «فوت شده» استفاده نمی‌گردد و تنها عبارت «بررسی شناسنامه» قید می شود.
در این شرایط نیز مجوز اخذ رأی به صورت سیستمی صادر نمی‌شود.

۳-۳- زیرسن قانونی

چنانچه در قسمت «وضعیت حیات»، عبارت «زیرسن قانونی» درج شود به این معنی است که رأی دهنده ۱۸ سال تمام را ندارد. در این حالت نیز مجوز اخذ رأی به صورت سیستمی صادر نمی شود.

۳-۴- همخوانی ندارد

اگر سریال شناسنامه صحیح نباشد و یا کاربر در ثبت و ورود شماره سریال اشتباه نماید، این پیغام ارائه می شود. دستگاه «تاریخ تولد» فرد را درخواست می‌نماید تا استعلام صورت گیرد. در صورت اشتباه بودن تاریخ تولد وارد شده، مجوز اخذ رأی به صورت سیستمی صادر نمی‌شود.

۳-۵- شماره ملی نامعتبر

در این مورد امکان رأی گیری از فرد وجود ندارد، چون براساس ماده ۱۹، شماره ملی معتبر باید توسط فرد ارائه شود و اعضای شعبه در این زمینه وظیفه ای ندارند.

۳-۶- حوزه متفاوت

در شهرستان هایی که علاوه بر انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای اسلامی،

انتخابات میان دوره ای مجلس شورای اسلامی نیز برگزار می‌شود، تبصره ۵ ماده ۹ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی نیز توسط دستگاه احراز مورد بررسی قرار می‌گیرد. این پیام به این معنی است که رأی دهنده در انتخابات مجلس شورای اسلامی، در حوزه‌ای غیر از حوزه انتخابیه ی فعلی رأی داده و حق شرکت در این میان دوره ای را ندارد. دستگاه، حوزه ای که رأی دهنده در مرحله قبل در آن شرکت نموده را نیز نمایش می دهد.

تذکرات :

۱- در صورتیکه دستگاه پیغام «رأی تکراری» داد، اما در شناسنامه‌ی وی آثاری از رأی دادن وجود نداشت و فرد رأی دهنده به این موضوع معترض بود، اعضای اجرایی و نظارتی شعبه موظفند بر اساس اطلاعات و توضیحات دستگاه (ساعت و محل) در خصوص رأی دادن یا رأی ندادن فرد مشترکاً تصمیم گیری نمایند. اگر شواهد مسلّمی بر اشتباه و خطای دستگاه یافت شود، می توانند به صورت غیرسیستمی (دستی) با اختصاص یک کد استعلام از عدد ۹۰۰۰ به بعد در تعرفه، یک برگ رأی برای وی صادر نمایند.

موارد در قسمت ملاحظات صورتجلسه نهایی شعبه قید شود.

۲- عدم ارتباط دستگاه با سامانه مرکزی به هیچ وجه به معنی کنار گذاشتن آن نیست و لازم است اطلاعات کلیه رأی‌دهندگان در دستگاه وارد و به صورت غیر برخط احراز هویت گردند. پس از برخط شدن دستگاه کلیه اطلاعات در بخش لیست رأی دهندگان به سامانه انتخابات ارسال می‌گردد.

۳ - در صورت خرابی دستگاه به طوریکه امکان به کارگیری آن به هیچ وجه وجود نداشته باشد، اعضای شعبه لازم است تا برابر دستورالعمل ابلاغی به مدت ۳۰ دقیقه تا زمان رسیدن دستگاه جایگزین منتظر بمانند. در صورت تأخیر در رسیدن دستگاه جایگزین ، مطابق با روش زیر اقدام نمایند: عوامل اجرایی بایستی مطابق با شیوه غیرسیستمی (دستی) نسبت به احراز هویت افراد اقدام و در ته برگ تعرفه، نسبت به نوشتن شماره ملی، تاریخ تولد و سریال شناسنامه رأی دهنده به همراه شناسه استعلام که از شماره ۹۰۰۰ به ترتیب به افراد اختصاص می دهند اقدام نمایند. بعد از رسیدن دستگاه جایگزین، ضمن پذیرش افراد جدید با دستگاه، در زمان خلوت بودن شعبه و یا پایان رأی گیری، نسبت به ثبت اطلاعات افرادی که در زمان نبود دستگاه اخذ رأی گردیده‌اند ، در بخش استعلام غیرسیستمی اقدام نمایند.

در صورت نرسیدن دستگاه، وظیفه ای متوجه اعضاء نیست.

۴ - هرگاه براساس پیغام دستگاه احراز، فرد مجاز به رأی دادن باشد (پیغام رأی تکراری یا فوتی ندهد)، ولی شناسنامه فرد به مهر انتخابات جاری ممهور شده باشد، ملاک شناسنامه فرد بوده و نباید از فرد رأی گیری نمود.

۵ - هرگاه دستگاه احراز پیغام خطا صادر کند (رأی تکراری، فوتی و ...)، کد استعلام و مجوز اخذ رأی صادر نمی شود و بدون استفاده از رمز یا کارت ویژه ناظر، دستگاه به صفحه ی استعلام باز می گردد.

فرآیند سوم: ثبت نام و صدور برگ رأی

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شوراها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱	دریافت شناسنامه و کد استعلام رأی دهنده از کاربر رایانه (متصدی دستگاه احراز)	●	●	●	●	⊘	●	●
۲	ثبت کلیه‌ی مشخصات (رأی‌دهنده) قید شده در برگه تعرفه بر اساس مندرجات شناسنامه	●	●	●	●	⊘	●	●
۳	ثبت کد استعلام رأی‌دهنده در برگه تعرفه بر اساس یادداشت یا اعلام کاربر رایانه	●	●	●	●	⊘	●	●
۴	ثبت اسم و امضای تکمیل کننده برگه تعرفه (اعضای شعبه)	●	●	●	●	⊘	●	●
۵	ممهور نمودن تعرفه و برگه رأی	●	●	●	●	⊘	●	●
۶	ممهور نمودن تعرفه و برگه رأی به مهر نظارت پس از تکمیل برگه تعرفه *	⊘	●	●	●	⊘	●	●
۷	جدا نمودن برگه‌ی رأی از قسمت نقطه چین، تحویل آن به رأی‌دهنده و هدایت وی به محل مخصوص نوشتن آرا	●	●	●	●	⊘	●	●
۸	تحویل شناسنامه رأی دهنده به میز استرداد شناسنامه	●	●	●	●	⊘	●	●
۹	مراقبت و محافظت از تعرفه‌های اخذ رأی مصرف شده و مصرف نشده	●	●	●	●	⊘	●	●
۱۰	راهنمایی و تأکید به رأی دهندگان درخصوص نوشتن اسامی نامزدها در برگه‌ی رأی همان انتخابات (با توجه به همزمانی انتخابات) به صورت کامل و خوانا (ترجیحاً با ذکر کد نامزد)	●	●	●	●	⊘	●	●

* در حوزه‌های انتخابیه‌ای که انتخابات میان دوره‌ای مجلس شورای اسلامی برگزار می‌شود، ناظر علاوه بر ممهور کردن تعرفه، قسمت تعرفه ویژه نظارت را نیز تحویل و در صندوق ویژه تعرفه نظارت نگهداری می‌کند.

فرآیند چهارم: صندوق اخذ رأی و استرداد شناسنامه

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شوراها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱	**دریافت شناسنامه رأی‌دهنده از میز ثبت‌نام**							
۲	**نوشتن عدد مربوطه با خودکار قرمز در اولین مربع خالی سمت چپ صفحه مخصوص انتخابات شناسنامه و ممهور نمودن آن ****							
۳	**تحویل شناسنامه و کارت ملی رأی دهنده پس از اطمینان از انداختن رأی در داخل صندوق و راهنمایی آنان به سمت درب خروجی شعبه**							

* درصورتیکه صفحه‌ی انتخابات شناسنامه رأی‌دهنده فاقد جای خالی برای مهرزدن باشد، از صفحه‌ی «توضیحات» شناسنامه استفاده شود.

** عدد ۱۳ برای انتخابات ریاست جمهوری، عدد ۶ برای انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا، عدد ۵/۲ برای انتخابات میان‌دوره‌ای مجلس خبرگان و عدد ۱۱/۱ برای انتخابات مجلس شورای اسلامی نوشته شود.

جرائم و تخلفاتی که در این مقطع زمانی ممکن است اتفاق بیفتد

کد تخلف	عنوان	مستند قانونی انتخابات ریاست جمهوری	مستند قانونی انتخابات شوراها
۱۲	رأی دادن با شناسنامه جلعی	بند ۴ ماده ۳۳	بند د ماده ۷۰
۱۳	رأی دادن با شناسنامه‌ی دیگری	بند ۵ ماده ۳۳	بند هـ ماده ۷۰
۱۴	رأی دادن بیش از یکبار	بند ۶ ماده ۳۳- ماده ۱۹	بند و ماده ۷۰
۱۵	رأی گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد	بند ۱۰ ماده ۳۳	بند ی ماده ۷۰
۱۶	رأی گرفتن از کسانی که به سن قانونی رأی دادن نرسیده‌اند	بند ۹ ماده ۳۳- بند ۳ ماده ۲۶	بند و ماده ۲۴
۱۷	اخذ رأی با مدرک دیگری غیر از شناسنامه در داخل کشور	ماده ۱۹	ماده ۲۲
۱۸	توصیه به انتخاب نامزد معیّن از طرف اعضای شعبه‌ی اخذ رأی اعم از مجریان یا ناظران یا هر فرد دیگر در محل صندوق رأی به رأی دهنده	بند ۱۱ ماده ۳۳	بند ک ماده ۷۰
۱۹	ابراز جانبداری ناظرین به هر طریقی از یکی از نامزدها	ماده ۹۳	بند ق ماده ۷۰
۲۰	تبلیغ له یا علیه داوطلبان انتخاباتی توسط مقامات اجرایی و نظارت انتخابات	ماده ۷۳	بند ق ماده ۷۰
۲۱	تبلیغ (له یا علیه) نامزدها توسط نمایندگان نامزدها و یا دخالت در کار هیأت‌های اخذ رأی، بازرسان و ناظران شورای نگهبان	تبصره ۵ ماده واحده	تبصره ماده ۲۸
۲۲	انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی	ماده ۶۶	ماده ۶۲ آئین‌نامه
۲۳	تقلّب در رأی‌گیری	بند ۹ ماده ۳۳	ط ماده ۷۰
۲۴	تقلّب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رأی یا صورتجلسات	بند۲ ماده ۳۳	ب ماده ۷۰
۲۵	تهدید یا تطمیع در امر انتخابات	بند ۳ ماده ۳۳	ج ماده ۷۰
۲۶	ایجاد رعب و وحشت برای رأی‌دهندگان یا اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی با اسلحه یا بدون اسلحه در امر انتخابات	بند ۱۶ ماده ۳۳	بند ع ماده ۷۰
۲۷	خرید و فروش رأی	بند ۱ ماده ۳۳	بند الف ماده ۷۰
۲۸	باز کردن و یا شکستن قفل محل نگهداری و لاک و مهر صندوق‌های رأی بدون مجوز قانونی	بند ۱۳ ماده ۳۳	بند م ماده ۷۰
۲۹	تغییر و تبدیل یا جعل و ربودن و یا معدوم نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از قبیل تعرفه و برگ رأی و صورتجلسات و ...	بند ۱۲ ماده ۳۳	بند «ل» و «ن» ماده ۷۰
۳۰	دخالت نیروهای نظامی و انتظامی در امور اجرایی و نظارت در انتخابات	ماده ۲۴	ماده ۴۴

۵
فصل پنجم
قرائت و شمارش آرا

اهم اقدامات قرائت و شمارش آرا

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شوراها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱	هدایت کلیه‌ی رأی‌دهندگان منتظر در صف به داخل و بستن درب شعبه	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۲	اخذ رأی از تمام افراد حاضر در شعبه، حداکثر تا ساعت ۲۴ روز جمعه	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۳	هدایت کلیه‌ی رأی‌دهندگان به خارج از شعبه	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۴	شمارش کل تعرفه‌های مصرف شده	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۵	شمارش کل تعرفه و برگه‌های رأی مصرف نشده	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۶	ابطال کلیه‌ی تعرفه و برگه‌های رأی مصرف نشده و به وسیله‌ی پانچ	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۷	فك پلمب همزمان صندوق‌ها	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۸	انتقال آرایی که به اشتباه در صندوق‌های دیگر ریخته شده است	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۹	شمارش تعداد آرای داخل صندوق‌ها	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۱۰	مطابقت تعداد برگه‌های رأی داخل صندوق‌ها با تعداد برگه‌های تعرفه مصرف شده	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۱۱	قرائت و شمارش آرا	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۱۲	امضای صورتجلسه نهایی شعبه	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۱۳	ارسال مندرجات صورتجلسه از طریق دستگاه احراز و دریافت شناسه ارسال آرای شعبه	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۱۴	پلمب نهایی صندوق‌های اخذ رأی	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓

ردیف	موضوع	اعضای شعبه	نماینده فرماندار یا بخشدار	نمایندگان هیأت نظارت	ناظر شوراها	مأموران انتظامی	بازرس وزارت کشور	نمایندگان نامزدها
۱۵	پلمب نهایی جعبه دستگاه احراز	✓	✓	✓	✓	⊘	✓	✓
۱۶	عزیمت از شعبه جهت تحویل صندوق‌ها	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

شرح مختصر

شرح مختصری از اقدامات عوامل شعبه - قرائت و شمارش آرا

۱- هدایت کلیه‌ی رأی‌دهندگان منتظر در صف به داخل و بستن درب شعبه

پس از اطمینان از پایان ساعت رأی‌گیری و تمدیدهای آن، تمام افرادی‌که جهت دادن رأی داخل صف قرار دارند، به داخل هدایت و درب شعبه بسته می‌شود. مسئولان پس از بستن درب شعبه، اجازه‌ی ورود به هیچ شخصی را جهت اخذ رأی نخواهند داد.

۲- اخذ رأی از تمام افراد حاضر در شعبه، حداکثر تا ساعت ۲۴ روز جمعه

دقت داشته باشید که در صورت تمدید زمان اخذ رأی، رأی‌گیری حداکثر تا ساعت ۲۴ روز جمعه امکان پذیر است و پس از آن، به دلیل وارد شدن به روز شنبه، ادامه‌ی رأی‌گیری غیرقانونی می‌باشد. دستگاه احراز پس از این ساعت قفل می‌شود و کد استعلام جدید تولید نمی‌کند! رأی‌گیری با کد استعلام غیرسیستمی نیز در این هنگام غیرقانونی است.

۳- هدایت کلیه‌ی رأی‌دهندگان به خارج از شعبه

پس از اخذ رأی از کلیه‌ی رأی‌دهندگان حاضر در شعبه یا پس از ساعت ۲۴ روز جمعه، اعضای شعبه کلیه‌ی رأی‌دهندگان را به خارج از شعبه هدایت نموده، آماده مرحله قرائت و شمارش آرا می‌شوند.

۴- شمارش کل تعرفه‌های مصرف شده

اعضای شعبه پیش از فک پلمب صندوق‌ها، ابتدا کلیه‌ی تعرفه‌های مصرف

شده(برگه‌هایی که اسامی نامزدها و شناسه استعلام و... در آن نوشته شده است) را به دقت شمارش می‌کنند. این تعداد در «بند ب» صورتجلسه نوشته می‌شود. تعداد کل تعرفه و برگ رأی تحویل شده به شعبه نیز در «بند الف» نوشته می‌شود.

۵- شمارش کل تعرفه و برگه‌های رأی مصرف نشده و باقیمانده

کلیه‌ی تعرفه و برگه‌های رأی مصرف نشده نیز شمارش و در «بند ج» نوشته می‌شود. در این لحظه، باید رابطه‌ای بین سه بند «الف»، «ب» و «ج» وجود داشته باشد:

«بند ج» + «بند ب» = «بند الف» (کل تعرفه و برگه رأی تحویل شده به شعبه)

۶- ابطال کلیه‌ی تعرفه و برگه‌های رأی مصرف نشده به وسیله‌ی پانچ

قبل از فک پلمب صندوق‌ها، کلیه‌ی تعرفه و برگه‌های رأی مصرف نشده باید باطل شود. بهترین روش برای ابطال این برگه‌ها، استفاده از پانچ است. با پانچ، قسمت برگه‌ی رأی را سوراخ نموده و یا می‌توان روی کل برگه‌های رأی را با خودکار قرمز ضربدر کشید.

۷- فك پلمب همزمان صندوق‌ها

در این مرحله کلیه‌ی صندوق‌ها (ریاست جمهوری، شوراها، میاندوره‌ای مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری) را هم زمان و در حضور همه‌ی دست‌اندرکاران شعبه، فک پلمب و آرای آنها خارج می‌شوند.

۸- انتقال آرایی که به اشتباه در صندوق‌های دیگر ریخته شده است

قبل از شروع به شمارش، لازم است آرایی که به اشتباه در صندوق‌ها ریخته شده (آرای ریاست جمهوری در صندوق شوراها و برعکس) را به صندوق خود منتقل کرد. طبق قانون، چنین برگه‌هایی باطل نیست و شمارش می‌شوند.

۹- شمارش تعداد آرای داخل صندوق‌ها

در این مرحله، بدون توجه و قرائت آرا، فقط تعداد آرای داخل صندوق‌ها به دقت شمارش می‌شود.

۱۰- مطابقت تعداد برگه‌های رأی داخل صندوق‌ها با تعداد برگه‌های تعرفه مصرف شده

اگر تعداد آرای داخل صندوق با تعداد تعرفه‌های مصرف شده برابر و یا کمتر باشد، شمارش آرا شروع می‌شود. در غیر اینصورت یعنی اگر تعداد آرای داخل صندوق از تعرفه‌های مصرف شده بیشتر باشد، به تعداد اختلاف، به صورت تصادفی و بدون توجه به نام نوشته شده در آن، برگ رأی را از کل آرا جدا گردد. این برگه‌ها باطل غیرمأخوذه هستند. با توجه به بند مشخص شده در صورتجلسه نهایی شعبه، شماره بند مربوطه در پشت آنها به نشانه آرای زائد بر تعرفه نوشته شود.

۱۱- قرائت و شمارش آرای انتخابات

شمارش آرای انتخابات ریاست جمهوری در اولویت کار است. بعد از آن، آرای انتخابات مجلس شورای اسلامی، سپس مجلس خبرگان رهبری و در نهایت شوراها شمارش می شود. در قرائت و شمارش آرا به نکات ذیل دقت گردد:

الف) برگه رأی، بیانگر اراده و قصد رأی‌دهنده است. بنابراین، هرگونه علامت، عبارت، شکل، لقب و ... که به طور عرفی صراحت در قصد رأی‌دهنده باشد، ملاك عمل خواهد بود.

ب) تمام برگه رأی، حکم برگه رأی را دارد. بنابراین اگر رأی دهنده رأی خود را در قسمت دیگری به غیر از کادر مشخص شده مثلاً در بالای کادر یا پشت برگه، بنویسد باید لحاظ شود.

ج) در انتخابات ریاست جمهوری مطابق با ماده ۲۸ ، در صورتی که در برگ رأی نام بیش از یک نفر نامزد نوشته و یا علامت گذاری شده باشد، برگ رأی **باطل** است ولی جزء آرای مأخوذه محسوب خواهد شد. نوشتن بخشی از نام یک نامزد و بخشی از فامیل نامزد دیگر، در حکم نوشتن نام بیش از یک نامزد است و چنین برگه‌ای باطل می‌شود.

د) درمجلس شورای اسلامی، خبرگان رهبری و شوراها اگر اسامی نوشته‌شده بیش از تعداد لازم باشد، اسامی از آخر خوانده نمی‌شود.

هـ) در صورتی که نام یک داوطلب در برگه‌ی رأی، مکرر نوشته شده باشد، فقط یک رأی برای او محسوب می‌شود.

و) وجود غلط املایی در نگارش اسم و فامیل نامزد در برگ رأی، موجب ابطال رأی نیست و همانگونه که در بند الف اشاره شد، چون بیانگر اراده و قصد رأی دهنده است، خوانده و محاسبه می‌شود.

ز) نوشتن اسامی نامزدها با رنگ‌های غیرمتعارف (قرمز، سبز، بنفش و ...) با هر وسیله‌ای (خودکار، ماژیک، مداد، روان نویس، خودنویس و ...) به هر زبانی که خوانا باشد (لاتین و ...) بلااشکال بوده، خوانده و محاسبه می‌شود.

ح) نوشتن اسم رأی دهنده یا کلماتی مانند «باسمه‌تعالی» ، امضاء و ... به همراه اسم نامزد، موجب ابطال برگه رأی نمی‌شود.

ط) عباراتی که حاکی از تنفر و یا ناسزا به نامزدی می‌باشد مانند «مرگ بر فلانی» یا « فلانی فاسد» و ... که به طور عرفی نشان دهنده عدم قصد رأی دادن به آن نامزد می‌باشد در حکم رأی **باطله مأخوذه** می‌باشد. بالعکس، اگر عبارات و اشکال مندرج در برگ رأی، حاکی از تأیید باشد مانند «سلام بر فلانی» یا «درود بر فلانی» و ... که به منزله قصد رأی دادن رأی دهنده به آن نامزد می‌باشد، صحیح بوده و به نفع وی محاسبه می‌شود.

نحوه‌ی شمارش آرا:

بهترین و سریع‌ترین روش جهت شمارش آرا، دسته‌بندی و برگ‌شمار آراست. به این ترتیب که آرای هر یک از نامزدها تفکیک و نگهداری می‌شود. سپس آرای هر یک از نامزدها در حضور اعضای شعبه با نظارت ناظرین و بازرس وزارت کشور، برگ شمار و شمارش می‌شود.

علاوه بر اسامی نامزدها، این آرا را نیز باید جدا و دسته‌بندی گردد:

الف- آرای سفید (آرایی که رأی‌دهنده در برگه رأی هیچ اسمی ننوشته یا آن را خط زده است)

ب- آرای اسامی غیرنامزدها (آرایی که اسم نوشته شده در آن، اسم نامزدهای تأیید شده در آگهی نیست.)

ج- آرای ناخوانا (آرایی که به هر دلیل، مشخص نیست چه چیزی نوشته شده است!)

د- آرای فاقد مهر (فرقی نمی‌کند، مهر اجرایی یا نظارت یا هر دو)

هـ- آرایی که در کاغذهای متفرقه نوشته شده باشد.

و- آرای زائد بر تعرفه

۱۲- امضای صورتجلسه نهایی شعبه

پس از اتمام شمارش آرا، نتایج توسط اعضای شعبه به دقت در صورتجلسه نهایی شعبه نوشته می‌شود. تخلفات، اشکالات و ایرادات پیش‌آمده در روز اخذ رأی (خصوصاً موارد ذکر شده در جداول تخلفات این شیوه نامه) نیز در قسمت ملاحظات صورتجلسه نهایی توسط اعضای شعبه نوشته، شرح مختصری از اقدامات آنها در قبال آن تخلفات، گزارش داده شود. سپس کلیه ی دست اندرکاران شعبه، تمامی **نسخه‌ها** را امضاء می نمایند.

تذکرات نهایی:

1- هرچند نرم‌افزار سامانه احراز معادلات صورتجلسه را کنترل می‌نماید؛ ولی اعضا و ناظرین نیز باید بصورت دستی معادلات را کنترل نمایند.

2- در تکمیل صورتجلسه از مداد یا کاربن استفاده نشود.

3- حتماً کلیه‌ی اعداد مندرج در نسخه‌ها با هم تطبیق داده شود تا همه نسخه‌های صورتجلسه در حکم واحد باشند.

4- آرای همه نامزدها (حتّی یك رأی) باید در صورتجلسه قید شود.

5- ناظرمسئول در قسمت توضیحات نماینده هیأت نظارت علاوه بر درج مختصری از روند اخذ رأی، جمله‌ی " گزارش نحوه ی برگزاری انتخابات بصورت جداگانه ارسال خواهد شد" را بر روی تمام نسخه‌های صورتجلسه یادداشت می نماید.

۱۳- ارسال مندرجات صورتجلسه از طریق دستگاه احراز و دریافت شناسه ارسال آرای شعبه

با فشار دادن کلید «پس از پایان رأی‌گیری» در صفحه استعلام، دستگاه با ارائه پیام «پایان استعلام رأی‌دهندگان و شمارش آرای کاندیداها و تکمیل صورت جلسه. آیا مطمئن به ادامه کار هستید؟» از تصمیم کاربر مبنی بر پایان رأی‌گیری مطمئن می‌شود.

تذکر: با ورود به این بخش، نرم افزار دیگر قادر به استعلام از مرکز نخواهد بود و فرآیند اخذ رأی در شعبه به اتمام می‌رسد.

پیـــام ورود بـــه صورتجلســـه هریـــک از انتخابات‌هـــا نمایـــش داده می‌شـــود. در صورتیکـــه «ورود بـــه صورتجلســـه پایـــان رأی‌گیـــری» هـــر کـــدام از انتخابات‌هـــا انتخـاب شـود، «کارت ویـژه ناظـر» جهـت ورود بـــه صورتجلســـه پایانـــی درخواســـت می‌شود.

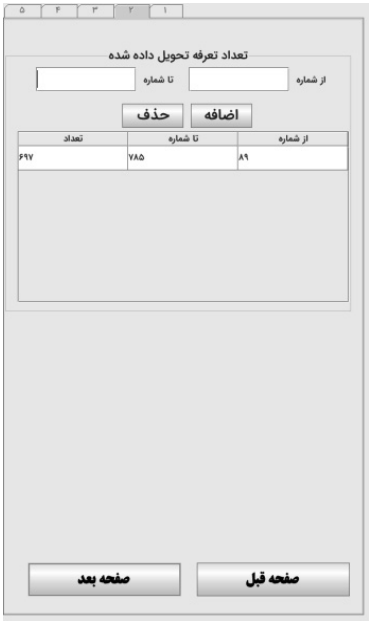

در قسمت اول صورتجلسه نهایی شعبه، اطلاعات پایان رأی‌گیری مانند «ساعت شروع و خاتمه اخذ رأی»، «روز، ساعت و تاریخ پایان شمارش»، «شماره بست شکاف اخذ رأی هیأت اجرایی و نظارت» و «سریال بست‌های پلمب پایان شمارش هیأت اجرایی و نظارت» وارد می‌شود.

در قسمت بعدی، «تعداد تعرفه تحویل داده شده» نمایش داده می‌شود که امکان حذف و اضافه آن‌ها (اضافه شدن تعرفه به شعبه در حین اخذ رأی) قرار داده شده است.

در صفحه‌ی بعد اطلاعات قرائت و شمارش آرا طبق بندهای صورتجلسه نهایی، مانند تعداد «تعرفه مصرف نشده»، «تعداد برگ‌های رأی داخل صندوق» و ... دقیقاً مطابق با اعداد ثبت شده در صورتجلسه کاغذی، ثبت می‌شود.

سپس «ناظرمسئول» با فشار دادن کلید «بررسی ناظر» کلیه‌ی اعداد را با صورتجلسه کاغذی مجدداً مطابقت داده، با انتخاب علامت «تیک» آنها را تأیید و یا نسبت به ویرایش اطلاعات مطابق با صورتجلسه تنظیمی اقدام می‌کند.

در صفحه‌ی بعد، پیام «نماینده محترم فرماندار، ضمن بررسی همه بندهای

صورتجلسه شمارش آرا، نسبت به امضاء اقدام نمایید» نمایش داده می‌شود. نماینده فرماندار نیز در صورت تأیید اطلاعات درج شده، با ورود «رمز دوم کارت فعال‌سازی» و فشار دادن کلید «امضاء»، صحّت اطلاعات را تأیید می‌کند.

در ادامه تأیید نماینده هیأت نظارت با پیام « ناظر محترم شعبه، ضمن بررسی همه بندهای صورتجلسه شمارش آرا نسبت به امضاء اقدام نمایید» ظاهر می‌شود و فرآیند کارت ویژه ناظر جهت تأیید بندهای صورتجلسه شمارش آرا اجرا شده و ناظر دکمه «امضاء» را فشار می‌دهد.

سپس صفحه اطلاعات آرای نامزدهای انتخابات در شعبه نمایش داده می‌شود. تعداد آرای هر شخص در مقابل نام او توسط کاربر درج و دکمه «بررسی ناظر» فعال می‌گردد.

فرآیند کارت «ویژه ناظر» جهت اخذ مجوز تأیید نتیجه شمارش آرا نامزدها اجرا شده و ناظر تمامی بندها را تأیید و دکمه ورود به صفحه بعد را انتخاب می‌کند.

تأیید نماینده فرماندار با پیام «نماینده محترم فرماندار، ضمن بررسی نتیجه شمارش آرای همه نامزدها نسبت به امضاء اقدام نمایید» نمایش داده می‌شود و رمز دوم کارت فعال سازی درج و دکمه امضاء انتخاب می‌شود.

سپس تأیید نماینده هیأت نظارت با پیام «ناظر محترم شعبه، ضمن بررسی نتیجه شمارش آرای همه نامزدها نسبت به امضاء اقدام نمایید» نمایش داده شده و فرآیند کارت ویژه رمز ناظر جهت تأیید آرای هریک از نامزدها اجرا می‌شود.

صفحه ذخیره صورتجلسه نمایش داده شده و کاربر گزینه ثبت نهایی صورتجلسه را انتخاب

می‌کند. پیام «مجوز ثبت و امضاء الکترونیکی صورتجلسه شمارش آراء، بعد از ثبت امکان تغییر صورتجلسه وجود نخواهد داشت» نمایش داده می‌شود.

فرآیند کارت ویژه ناظر برای انتخابات ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری اجرا شده و ناظر دکمه امضا را انتخاب می نماید. پیام «در صورت ذخیره صورتجلسه امکان تغییر اطلاعات صورتجلسه و نتیجه شمارش آرا وجود نخواهد داشت. آیا مطمئن هستید؟» نمایش داده شده و در صورت تأیید، اطلاعات را ذخیره می‌نماید.

صورتجلسه دارای امضای دیجیتال به سامانه مرکزی ارسال می گردد. در پاسخ به ارسال هر صورتجلسه، پیام «تعداد پیام‌های ارسال شده ...» نمایش و در پایان «شناسه ارسال آمار شعبه» (یا کد کنترلی برخط) ارائه می‌گردد که لازم است در صورتجلسه نهایی شعبه یادداشت شود.

تذکر نهایی:

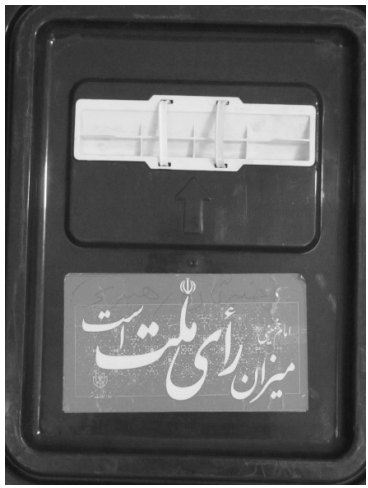
در انتخابات ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان ابتدا دکمه «چاپ بارکد» و پس از آن دکمه «انتقال صورتجلسه به کارت ویژه ناظر» انتخاب می‌شود. ناظرمسئول موظف است «بارکد» چاپ شده را به فرم صورتجلسه ویژه هیأت نظارت پیوست کرده به همراه «کارت ویژه ناظر» و سایر اقلام نظارتی به هیأت نظارت تحویل دهد.

۱۴- پلمب نهایی صندوق‌های اخذ رأی

کلیه‌ی آرای صحیح و باطله، تعرفه مشخصات رأی دهندگان، تعرفه و برگه‌های رأی مصرف نشده، یک نسخه صورتجلسه نهایی شعبه، بست‌های پلمب مصرف شده صبح را داخل صندوق گذاشته، مجدداً پلمب می‌شود. تنها تفاوت پلمب این مرحله با مرحله‌ی ابتدایی آن است که ابتدا محل شکاف انداختن رأی توسط درپوش، بسته و توسط یک بست هیأت اجرایی و یک بست (و در انتخابات شوراها، یک هولوگرام هیأت نظارت) پلمب می‌شود.

داخل صندوق

خارج صندوق

تذکر: مهر شعبه، استامپ، لوازم التحریر، سیم سیار و ... را باید به صورت جداگانه تحویل مخزن هیأت اجرایی داد. بنابراین از قرار دادن این ملزومات در داخل صندوق‌ها خودداری گردد.

۱۵- پلمب نهایی جعبه دستگاه احراز

پس از ارسال فرم صورتجلسه نهایی شعبه و دریافت شناسه ارسال آمار شعبه، دستگاه احراز خاموش و آن را در داخل کیف مخصوص قرار داده با یک عدد بست هیأت اجرایی و یک بست هیأت نظارت ، همانند نحوه تحویل به شعبه پلمب شود.

۱۶- عزیمت از شعبه جهت تحویل صندوق‌ها

رئیس شعبه، نماینده فرماندار یا بخشدار و نماینده هیأت‌های نظارت در معیت مأموران انتظامی صندوق‌های اخذ رأی پلمب شده را به همراه سایر ملزومات و فرم‌ها، با رعایت مسائل حفاظتی به مخزن هیأت اجرایی تحویل می‌دهند. حضور مأمور انتظامی، نماینده فرماندار یا بخشدار و نمایندگان هیأت‌های نظارت در داخل خودرویی که صندوق در آن قرار می‌گیرد، الزامی است.

جرائم و تخلفاتی که در این مقطع زمانی ممکن است اتفاق بیفتد

جرائم و تخلفات

کد تخلف	عنوان	مستند قانونی انتخابات ریاست جمهوری	مستند قانونی انتخابات شوراها
۲۳	تقلّب در شمارش آرا	بند ۹ ماده ۳۳	بند ط ماده ۷۰
۳۱	کم و زیاد کردن آرا یا تعرفه‌ها	بند ۸ ماده ۳۳	بند ح ماده ۷۰
۳۲	قرار ندادن تعرفه‌ها و کلیه آرا در صندوق‌ها	تبصره ۱ ماده ۲۶- بند ۲ ماده ۳۳	ماده ۶۷ شهر و ۶۸ روستا
۳۳	عدم پلمب نهایی صندوق	بند ۱ ماده ۲۶	ماده ۶۷ شهر و ۶۸ روستا
۳۴	ممانعت از همراهی ناظرمسئول هنگام انتقال صندوق به ستاد	ماده ۲۸ آیین‌نامه؛ مرحله پنجم از برنامه روز اخذ رأی	ماده ۶۷ شهر و ۶۸ روستا